

אמר לו, האם יקומו ליום הדין? אמר לו, הרי נתבאר, אבל אלו של סדם ועמרה לא יקומו, והכתוב מוכיח, שכתוב (דברים כט) גפרית ומלח שרפה כל הארץ לא תזרע ולא תצמח וגנו, אשר הפך הארץ באפו ובחמתו. ואשר הפך הארץ באפו - בעולם ה' בזמנו. ובזמן שעתיד הבא. ובחמתו - בזמנו שעתיד הקדוש ברוך הוא להחיות מתים. אמר לו, בא ראה, כמו שארצם אבדה לעולם ולעולם עולמים, גם כה הם אבדו לעולם ולעולם עולמים.

ובא ראה שדין הקדוש בריך הוא דין בוגר דין. הם לא השיבו את נפש העני במأكل ומשקה - גם כה הקדוש ברוך הוא לא להשיב ונפשם לעולם הבא. ובא ראה, הם נמנעו מצדקה שנתקראת חיים - אף הקדוש ברוך הוא מנע מהם חיים בעולם ה' בזנה ובכעולם הבא. וכמו שהם מונעו דרכיהם ושבליהם מבני העולם - אך גם הקדוש בריך הוא מנע מהם דרכיהם ושבליהם של רוחמים לרוחם עליהם בעולם ה' בזנה ובכעולם הבא.

רבי אבא אמר, כל בני הארץ יעדמו ויקומו לדין, ועליהם בתוקף (הניאל יב) ולאלה לחרפות לדראון עולם. והקדוש ברוך הוא הוא בעל הרוחמים, פיו שדן אותם בעולם ה' בזנה וקבלו דין, לא נדונו בכל הדיינים.

אמר רבי חייא, כתוב ויישלח אתה לוט מטבח (הניאל יב) ולאלה בחפה את הערים אשר ישב בהן לוט? אלא בכל עשה דירשו לוט, שפטות ולוט ישב בעיר הקבר ויאהל עד סדם. [נקתו אשר ישב בהן לוט. אלא והוא שבלם עשה את דירשו] ולא קבלו אותו, חוץ ממלך סדם שקיבל אותו בסדם משום אמרהם.

אמר ליה אי יקומו ליום דין. אמר ליה הוא אפתמר. אבל אלין כסdom ועמורה לא יקומו, וקרא אוכח דעתיב, (דברים כט) גפרית ומלח שרפה כל הארץ לא תזרע ולא תצמיח וגנו. ואשר הפך יי' באפו ובחמתו. אשר הפך יי', בעלמא דין. באפו, בעלמא דעת. ובאמת. ובחתמו, בזמנא דזמין קדשא בריך הוא לאחיה מתייא. אמר ליה תא חי, כמה דארעא דלהוון אתהbid לעלם ולעלמי עולםיא, וכי נמי אתהbid אנוון לעלם ולעלמי עולםיא.

וთא חי, דין קדשא בריך הוא דין לקביל דין. אונז לא הוה מטיבין נפשא דמסבנא במיכלא ובמשתיא, אוף כי קדשא בריך הוא לא אטיב לו נפשייהו לעולמא דעת. ותא חי, אונז אהמגען מאזכקה דאקרי חיים, אוף קדשא בריך הוא מנע מנויו חיים בעולמא דין ובעלמא דעת. ובמה דאונז מונעו ארחין ושבילין מבני עולםא, וכי נמי קדשא בריך הוא מנע מנויו ארחין ושבילין דרב חממי לעליהו בעולמא דין ובעלמא דעת.

רבי אבא אמר כלחו בני עולם יקומו לדינא ועליהו כתיב, (הניאל יב) ולאלה לחרפות לדראון עולם. וקדשא בריך הוא מאירי דרחמן איהו, פיוון דן להו בהאי עולם וקבעו דין, לא אתהנו בכלחו דינין. אמר רבי חייא כתיב ויישלח אתה לוט מטבח בחפה וגנו. מהו בחפה את הערים אשר ישב בהן לוט. אלא בכלחו עבד דיוריה לוט, דעתיב ולוט ישב בעיר הקבר וייאהל עד סdom. (כתביב אשר ישב בהן לוט. אלא והוא שבלם עשה את דירשו) ולא קבלו ליה, בר דמלך סdom קביל ליה (זב ע"ב) בסdom בגיגיה דעתהם:

ותבט אשתו מאחריו, היה צריך לכתב מאחריה? אלא אמר השכינה. רבי יוסי אמר, מאחוריו של לוט, שהmeshחית היה הולך אחריו. וכי אחורי חלקה, בהרי היא שלח אותו? אלא כל מקום שהלך לוט, התעכב המשחית להשחתה, וכל מקום שהליך כבר והשיר לאחורי,

היה הופך אותו המשחית. וכאן אמר לו אל תפט אחורי, שהרי אני מחייב אותך. ועל זה כתיב ופט אשתו מאחוריו, וראתה את המשחית, אז ותהי נציב מלחה. שהרי כל ומני שהmeshחית אינו רואה את פניו האיש [בראה פניו לאיש], הוא אינו משחית אותו. פירון שאשתו המשחית פניה להסתכל אחורי,

מיד ותהי נציב מלחה. רבי אלעזר ורבי יוסי היו עומדים يوم אחד וועסקים בפסקוק זהה. אמר רבי אלעזר, כתוב (דברים ח) ארץ אשר לא בஸפנות תאכל בה לחם לא תחסר כל בה. לשם מה פעמים בה בה? אלא הרי נאמר שהקדוש ברוך הוא חלק את כל העמים והארצות לשולחים ממינם, ובארץ ישראל לא שולט מלך ולא מנה אחר, אלא הוא לבדו, וכן הכניס את העם שלא שולט בהם אחר לארכז שלא שולט בה אחר.

בא ראה, הקדוש ברוך הוא נתן מזון שם בתחילה, ואחר כך לכל העולם. כל שרар העמים עבדו כוכבים ומילוט בעני, וארץ ישראל לא כן, אלא ארץ ישראל נזונית בתחילה ולאחר מכן כל העולם.

וכאן ארץ אשר לא בஸפנות תאכל בה תאכל בה ולא באמרacha. בה בקדישו

ותבט אשתו מאחריו, מאחריה מיבעיליה, אלא מבהיר שכינתא. רבי יוסי אמר מבתריה דלוות, דמחייב איזיל אבתיריה, וכי אבתיריה איזיל, וזה הוא שדרליה, אלא בכל אמר הדוה איזיל לוט את עקב מחייב להבילה, וכל אמר דאיזיל כבר ושביק לאחורייה קוה מהפך ליה מחייב.

ובגין כך אמר ליה אל תפט אחורי דהא أنا אחבל בתרך, ועל דא כתיב ופט אשתו מאחריו וחתמת מחייב. בדין ותהי נציב מלחה. דהא בכל זמנה דמחייב לא חממי אנפוי דבר נesh (נ"א אהפי אנפוי לבר נesh) לא מחייב ליה. בין דאתתיה אהדרת אנפה לאסתכלא אבתיריה מיד ותהי נציב מלחה.

רבי אלעזר ורבי יוסי היו קיימי יומא חד ועסקי בהאי קרא, אמר רבי אלעזר כתיב, (דברים ח) ארץ אשר לא בஸפנות תאכל בה לחם, לא תחסר כל בה. הא בה פרי זמני אמר. אלא היא אמר דקדשה בריך הוא פlige כל עמין וארעאן לממן שליחן, וארעאן דישראל לא שליט בה מלאכה ולא ממשאacha אלא איהו בלחוודוי, בין כך אעיל לעמאנ דלא שליט בה או אחרת? לא רעה דלא שליט בה אחרת.

הא חזי, קדשא בריך הוא יהיב מזונא תפמן בקדמיתא ולכתר לכל עלמא. כל שאר עמין עובדי עבודת כוכבים ומילוט בஸפנות, וארעאן דישראל לא או ה כי, אלא ארץ ישראל אתזון בקדמיתא ולכתר כל עלמא.

ובגין כך ארץ אשר לא בஸפנות תאכל בה לחם. אלא בעתירו בספוקא דכלא תאכל בה ולא באמרacha. בה בקדישו